

Analýza výkonnosti srovnatelných správních obvodů obcí s rozšířenou působností v jednotlivých oblastech s využitím benchmarkingu

ORP Holice

Zpracovatel:
Odborný tým Projektů

Tento výstup byl financován z prostředků ESF prostřednictvím Operačního programu
Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR.

*Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních
obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)*

Úvod

Benchmarking představuje jednu z klíčových aktivit projektu Podpory meziobecní spolupráce. Výsledky benchmarkingu přináší důležitá východiska pro tvorbu strategií území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (dále jen SO ORP) a měly by být zohledněny v debatách o dalším rozvoji území ve vztahu k vybraným veřejným službám v oblastech školství, odpadového hospodářství a sociálních služeb.

Využití benchmarkingu je **spojené s analýzou dat** reprezentujících posuzované SO ORP. Shromážděná data pro vybrané indikátory nenesou bez provedení analýzy žádnou informační hodnotu.

Základem analýzy je uspořádání dat do logických celků a do souvislostí s tou oblastí, kterou chceme za pomoci benchmarkingu řešit. Dalším předpokladem analýzy je porovnávat porovnatelná data (např. srovnatelné SO ORP). Cílem vyhodnocování dat je pak **určení rozdílů (mezer) mezi vlastní výkonností a výkonností ostatních SO ORP**. Způsob vyhodnocení těchto rozdílů je již v rukou posuzovatele (analytika) - hodnoty dat za naše a další srovnatelná SO ORP lze např. uspořádat do tabulky, znázornit prostřednictvím grafu, nebo v neposlední řadě využít statistického zpracování dat). Tedy podstatou je určení:

- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru nejlepší organizace,
- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru naše organizace,
- jaký je rozdíl mezi těmito hodnotami ukazatelů.

Vedle toho lze data porovnávat s průměrnou hodnotou daného ukazatele v kraji nebo několika srovnatelných SO ORP. Průměrná hodnota bývá nejčastěji vyjádřena aritmetickým průměrem nebo tzv. mediánem (prostřední hodnota uspořádané číselné řady).

1. Základní charakteristika správního obvodu a metodika analýzy

SO ORP Holice leží v Pardubickém kraji a tvoří 1 z 15ti správních obvodů (dále jen SO) tohoto kraje, jehož stručná charakteristika je dána následujícími údaji:

- do SO spadá celkem 14 obcí (3. nejnižší údaj);
- v dotčeném území žije celkem 17.307 obyvatel (což je 2. nejmenší počet za kraj), z toho 6.489 v jádrovém městě;
- rozlohou 214 km² se řadí mezi 4 nejmenší obvody.

Tabulka 1: Komparace vybraných SO ORP v Pardubickém kraji

Území SO ORP	Počet obcí	Počet obyvatel SO ORP	Počet obyvatel jádrové obce	Rozloha ORP v km ²
Holice	14	17 307	6 489	214
Hlinsko	22	21 265	9 972	247
Chrudim	86	82 941	23 182	746
Pardubice	56	126 223	89 467	409
Přelouč	42	24 707	9 057	257
Vysoké Mýto	40	32 602	12 429	282
Průměr za kraj	30	34 429	16 546	301

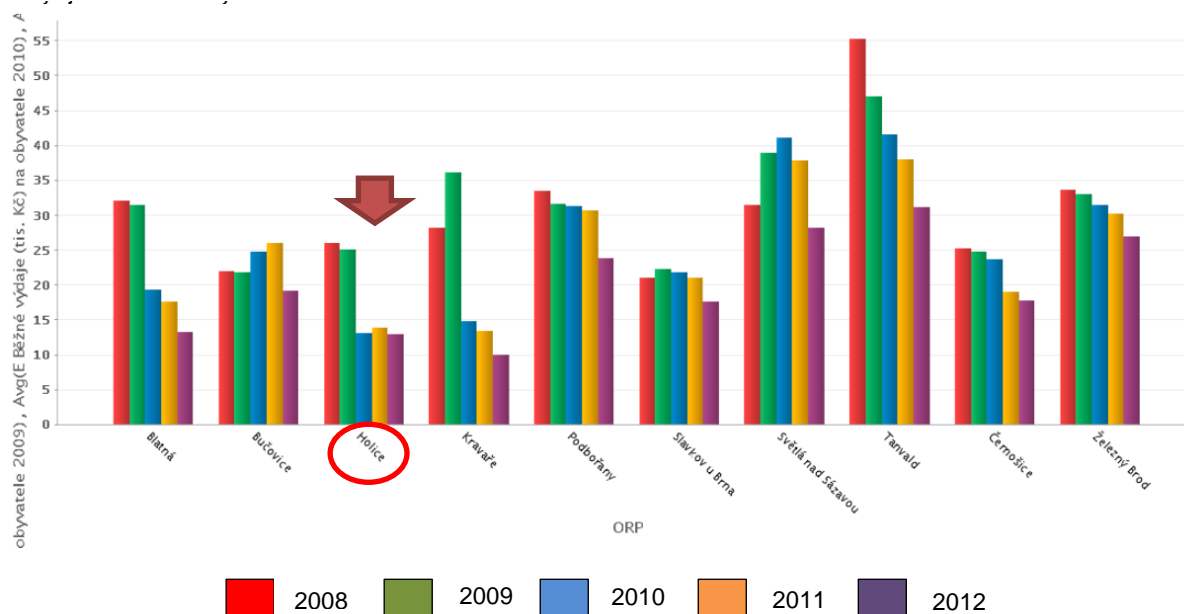
Pro benchmarkingové srovnání a formulování podstatných závěrů jsou důležité zejména hodnoty ukazatelů, které se výrazně odlišují od ostatních porovnávaných subjektů, tj. SO ORP. Proto bylo pro vzájemné srovnání použito více kritérií, aby byly zjištěny a vyzdvíženy významné diference v relevantních oblastech. Benchmarkingové srovnání bylo tedy provedeno jednak v porovnání s ostatními SO ORP Pardubického kraje a dále pak ve srovnání s podobně velkými SO (měřeno počtem obyvatel SO, počtem obcí SO a počtem obyvatel jádrového města):

- SO ORP s počtem obyvatel v intervalu 16.800 až 18.300 obyvatel (celkem 7 srovnatelných SO ORP: Aš, Humpolec, Nový Bydžov, Odry, Stříbro, Vimperk, Vizovice);
- SO ORP s počtem obcí ve správním obvodu 14 (celkem 7 srovnatelných SO ORP: Broumov, Bystřice p. Hostýnem, Lipník n. Bečvou, Mariánské Lázně, Mohelnice, Ostrov, Týn n. Vltavou);
- SO ORP s počtem obyvatel jádrové obce 6.200 až 6.800 (celkem 9 srovnatelných SO ORP: Blatná, Bučovice, Kravaře, Podbořany, Slavkov u Brna, Světlá n. Sázavou, Tanvald, Černošice, Železný Brod).

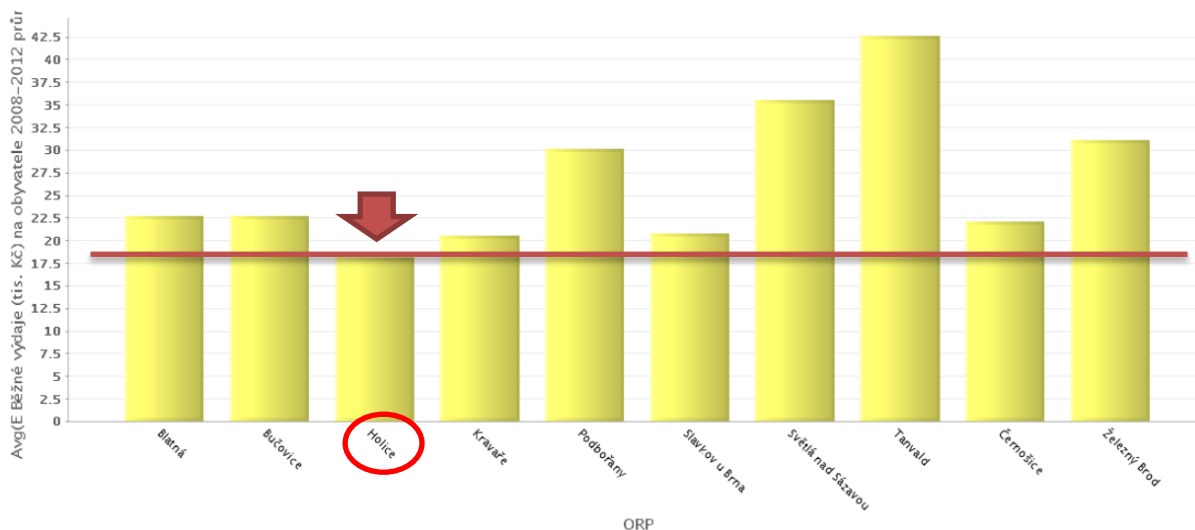
2. Ekonomická výkonnost

Mezi ekonomickými ukazateli je zajímavé se u SO ORP Holice blíže podívat na **úroveň běžných výdajů na obyvatele**, která byla sledována mezi lety 2008 – 2012. Jejich výše odráží náklady každodenního provozu obvodu. Jak je z níže uvedeného obrázku zřejmé, u holického obvodu patřily tyto výdaje k nejnižším z celého Pardubického kraje – v letech 2008-9 byly v dolní polovině, od r. 2010 byly zcela nejnižší. Nutno také dodat, že v r. 2010 zaznamenaly skokový sestup téměř o 60%. Dokládá to i jejich průměrná výše: ca 18 tis. Kč/obyv. (na této úrovni je pro větší názornost vložena do grafu červená linie). Viz obrázek 1 a 2. Obdobných výsledků bylo dosaženo i při aplikaci jiných kritérií: v rámci kraje, s obdobným počtem obcí nebo obyvatel.

Obrázek 1: Běžné výdaje vybraných SO ORP (kritérium: velikost jádrové obce 6.200 – 6.800 obyvj.) na obyvatele v období 2008 – 2012 (v tis. Kč)

Obrázek 2: Průměrné běžné výdaje vybraných SO ORP (kritérium: velikost jádrové obce 6.200 – 6.800 obyvj.) na obyvatele v období 2008 – 2012 (v tis. Kč)

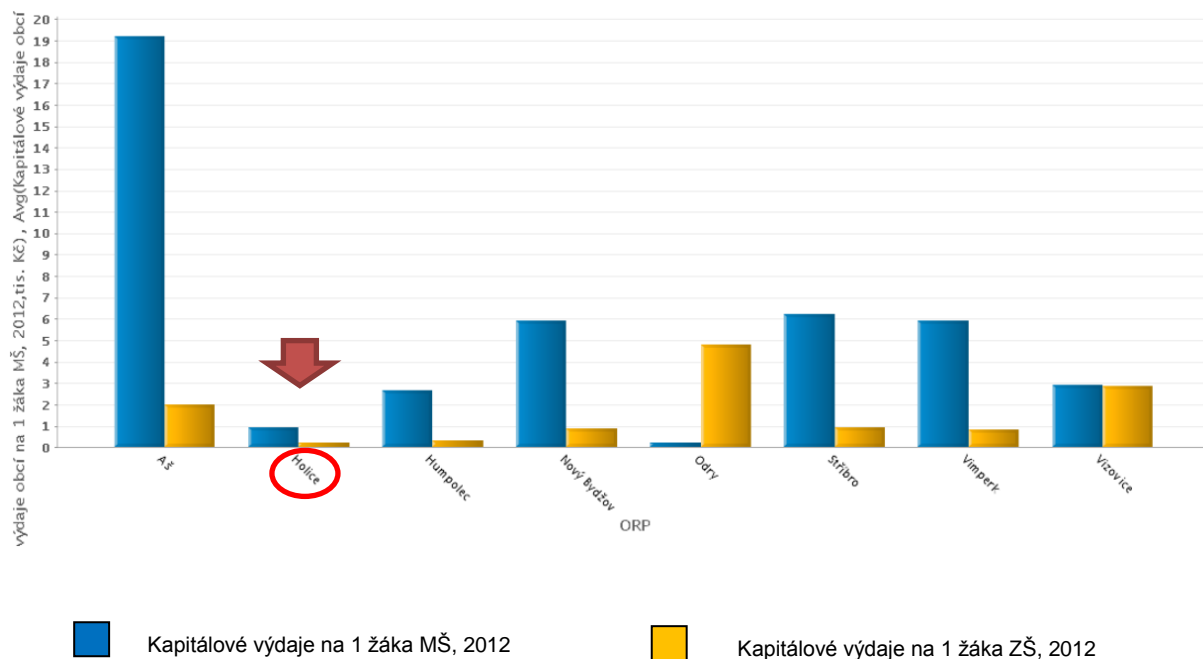

3. Předškolní a školní vzdělávání

V oblasti předškolního a školního vzdělávání zaujme v případě SO ORP Holice zejména porovnání **kapitálových výdajů na žáky základních a mateřských škol**. Při pohledu na oba z daných parametrů znázorněných grafem jsou hodnoty *Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)*

za holický obvod k těm nejnižším (kapitálové výdaje na 1 žáka MŠ: 0,92 tis. Kč/žáka) či byly úplně nejnižší (v případě kapitálových výdajů na 1 žáka ZŠ: 0,2 tis. Kč/žáka).

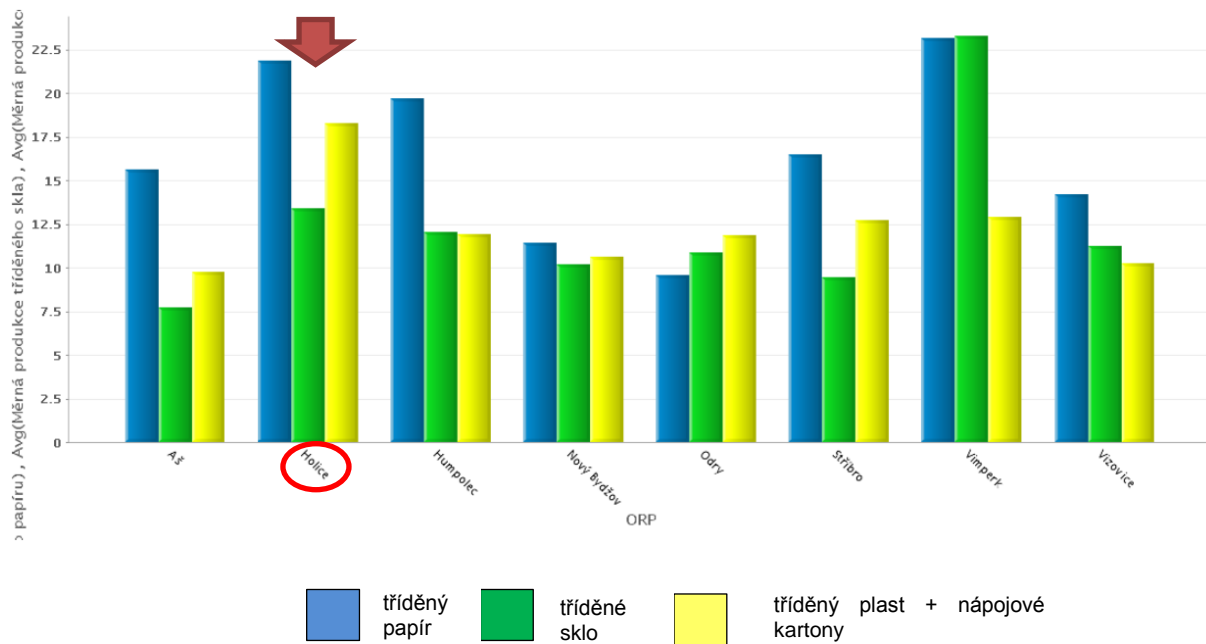
Obrázek 3: Kapitálové výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 6.200 – 6.800) na žáka MŠ a ZŠ (v tis. Kč)

4. Odpadové hospodářství

Při bližším pohledu na problematiku odpadového hospodářství je z hlediska benchmarkingu u SO ORP Holice významné srovnání **produkce tříděného odpadu**. Celková měrná produkce holického obvodu je mezi srovnávanými obvody (s obdobným počtem obyvatel) na nejvyšší úrovni: nejvyšší u tříděného plastu a nápojových kartonů (ca 18 t/1.000 obyv.) a 2. nejvyšší u tříděného papíru (ca 22 t/1.000 obyv.) a tříděného skla (ca 13,5 t/1.000 obyv.).

Obrázek 4: Měrná produkce tříděného papíru, tříděného skla, tříděného plastu + nápojových kartónů vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 6.200 – 6.800; v t/1.000 obyv.)

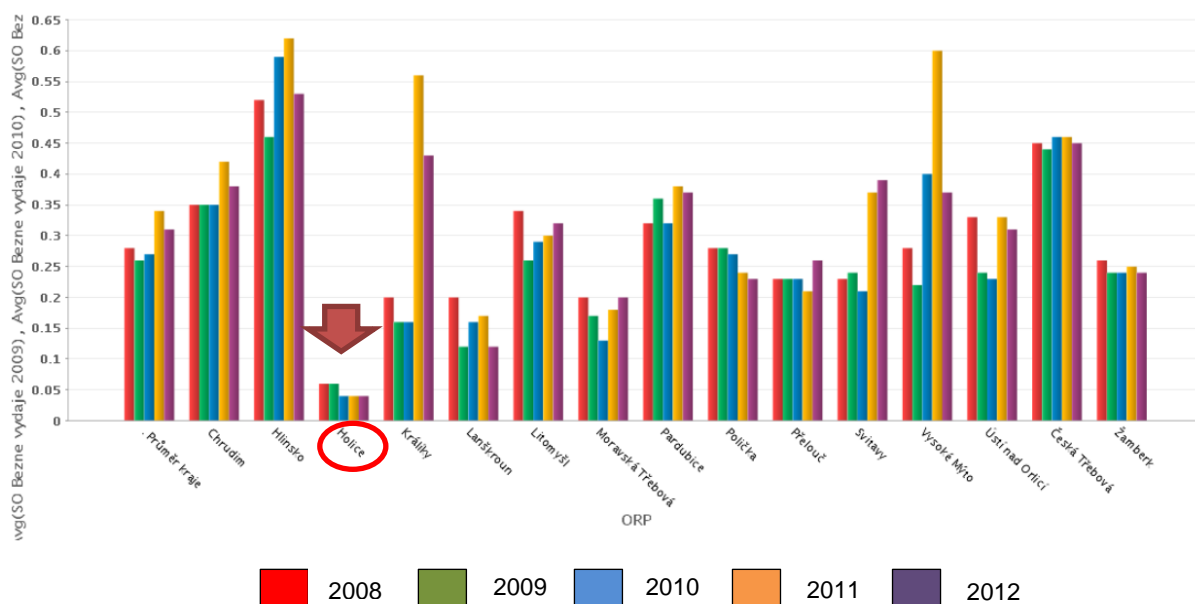

5. Sociální služby

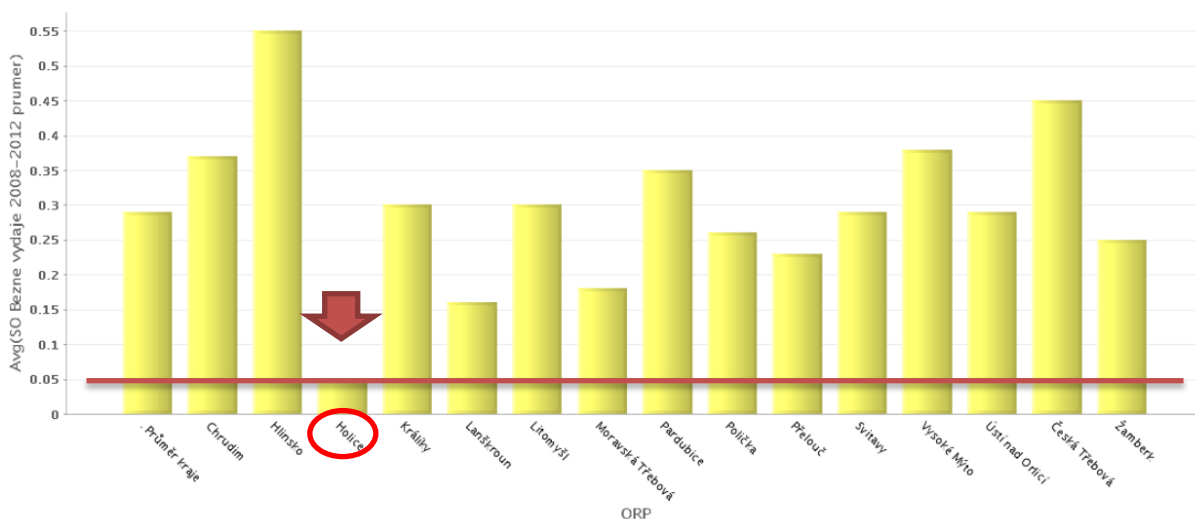
Z pohledu sociálních služeb je vhodné vyzdvihnout srovnání **běžných výdajů na obyvatele**. Lze konstatovat, že SO ORP Holice dosahuje ve sledovaném období mezi SO ORP Pardubického kraje zdaleka nejnižších hodnot (v průměru 0,05 tis. Kč/obyv./rok – průměrná hodnota kraje je přitom 0,29 tis. Kč/obyv./rok).

Zcela limitní je pak situace při pohledu na **kapitálové**, tj. investiční **výdaje** na sociální služby holického obvodu, které dosahují **nulové hodnoty** ve všech sledovaných letech 2008-2012 (!). Nutno ovšem poznamenat, že i některé další SO ORP také nevykazují žádné investiční výdaje na sociální služby (SO ORP Lanškroun, Přelouč, Žamberk). Situaci znázorňují obrázky č. 5 až 7.

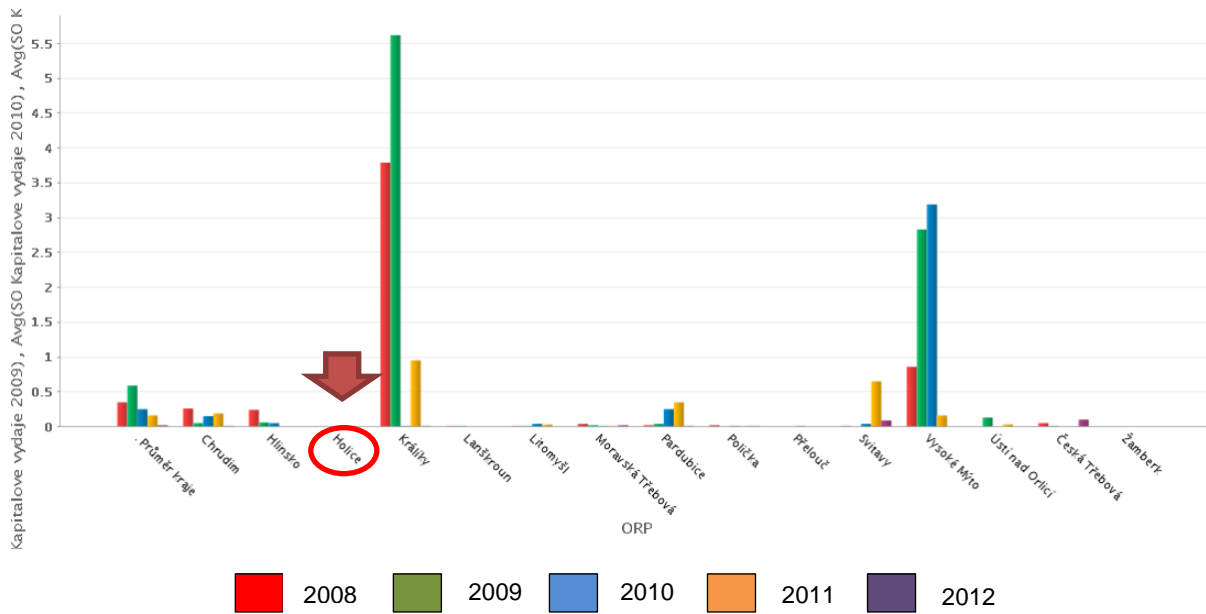
Obrázek 5: Běžné výdaje obcí ve vybraných SO ORP (kritérium: SO ORP Pardubického kraje) na sociální služby v období 2008 – 2012 (v tis. Kč/obyv./rok)

Obrázek 6: Průměrné běžné výdaje obcí ve vybraných SO ORP (kritérium: SO ORP Pardubického kraje) na sociální služby v období 2008-2012 (v tis. Kč/obyv./rok)

Obrázek 7: Kapitálové výdaje obcí ve vybraných SO ORP (kritérium: SO ORP Pardubického kraje) na sociální služby v období 2008 – 2012 (v tis. Kč/obyv./rok)

6. Závěrečné shrnutí

SO ORP Holice	
základní charakteristika	<p>v Pardubickém kraji je správní obvod ORP Holice:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2. nejmenší počtem obyvatel • 3. nejmenší počtem obcí • rozlohou 4. nejmenší
ekonomická výkonnost	<p><i>v rámci benchmarkingu ORP</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • nízká úroveň běžných výdajů na obyvatele
předškolní a školní vzdělávání	<p><i>v rámci benchmarkingu ORP</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • nízké kapitálové výdaje na žáky ZŠ a MŠ
odpadové hospodářství	<p><i>v rámci benchmarkingu ORP</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • vysoká produkce tříděného odpadu
sociální služby	<p><i>v rámci benchmarkingu ORP</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • nízké běžné výdaje na sociální služby na obyvatele • nulové kapitálové výdaje na sociální služby na obyvatele

Použité zdroje: Ministerstvo financí ČR
Český statistický úřad